

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

התמודדות עם פחדים - חיצוניות ופנימיות

את פרק זה ייחדנו לנושא התמודדות עם הפחדים חיצוניים כלל, ובפרט בפחדים המוכרים לכולנו כאן בעולמנו. כל אדם שחי את העולם הזה כמות שהוא, יש לו סיבות רבות לפחד. אמנם רוב ככל בני האדם לא חיים ברגשי פחד קיומיים תמידיים, אך אין זה מחמת שלא כן היה ראוי להיות. כי אילו בני האדם לא היו עמוסים ברוב טרדות ולוקים בטמטום הלב, הם היו קולטים את ריבוי הסכנות והאסונות, ממילא נפשם היתה נופלת לשיגעון מרוב פחד וחרדה. אילו אנשים היו מתוודעים למציאות הקושי והסבל העצומים שפוקדים רבים וטובים, והלב שלהם לא היה אטום מרוב כסל או משותק מתוך איבון רגשות, ונפשם הטבעית היתה מרגישה כל זאת, היא היתה מתמוטטת מרוב כאב ודאגה.

השוויון הנפשי שכביכול קיים חרף כל האיומים הביטחוניים, התחלואה, קשיי בריאות וכלכלה וכו' לא נובע מחמת קדושה יתירה או תכונות ומידות טובות, אלא להפך - מהמידות הפחות מתוקנות: אנוכיות, חוסר אכפתיות, אטימות והדחקה. אדם שומע על כל מיני חולאים או קשיי פרנסה ועוני, בעיות בשלום בית וגירושין, בעיות בחינוך ילדים, בעיות בדיור - משפחות גדולות בדירות קטנטנות, דמי שכירות או תשלומי משכנתאות עצומים, זאת ועוד בנוסף על המיסים וארנוניות המעיקים, וכו' כל הצרות והייסורים, והוא מרחיק ומדחיק זאת מעצמו - 'תראה הרבה אנשים סביבי חיים ולא קרה להם כלום, מסתמא גם לי לא יקרה כלום... חוץ מזה אני מסודר, אני חי נכון - לי אין בעיות... !'

צריך להבין כי כל טענות ההדחקה למיניהם, הן טענות של הבל. לדוגמא:

דע את שמחתך. השמחה בבהירות. פרק י'

ננסה קצת להתבונן בסוגיה של השמחה, אך לא רק בשמחת המועדים, אלא בשמחה לכל השנה כולה. הגמרא בחולין (דף ס, א) אומרת, שנאמר ביום שלישי במעשה בראשית, ויאמר אלקים תדשא הארץ עשב מזריע זרע, עץ פרי עושה פרי למינהו (בראשית א, יא). שהקב"ה אמר לעצים להוציא עץ, הוא אמר למינהו, עץ פרי למינהו. אבל כשהקב"ה אמר להוציא עשבים, לא נאמר שם למינהו. אומרת הגמרא שעשו עשבים קל וחומר בעצמם ואמרו, ומה אילנות שאין דרכן לצאת בערבוביה, הקב"ה אמר למינהו.

קל וחומר שעשבים שדרכם לצאת בערבוביה, שראוי שהם יצאו למינהו. ולכן העשבים יצאו למינהו. [ויש שם אבעיא בגמרא לדינא, האם בעשבים יש דין של כלאים או לא].

ועל זה נאמר ישמח ה' במעשיו, כביכול השמחה שהיתה לפניו יתברך שמו, ביום שלישי דמעשה בראשית, שהעשבים הוציאו את עצמם באופן של למינהו. מלבד דברי רש"י כפשוטו שכולן זהירין במצותיו, עדיין צריך להבין את עומק הדבר, מה ההבדל אם הדבר יוצא למינהו, או שהדבר יוצא שלא למינהו. אלא מוגדר כאן מהי מהות של השמחה. השמחה מגדירה שדבר שיוצא בערבוביה, אין בו שמחה. ואילו דבר שיוצא שלא בערבוביה, על זה נאמר: ישמח ה' במעשיו. לפי זה מהי הגדרה של שמחה? כל שמחה מעמידה עולם ברור. כלשון הגמרא בבבא בתרא (דף י, ב) כידוע, עולם ברור ראית.

כאשר הדברים נמצאים במקום, בצורה, באופן שהם אינם ברורים, שם חל עצבות בנפש האדם. כאשר הדברים נמצאים באופן שיש סדר, שיש ברירות, שאחד לא נכנס בגבול חברו. אלא איש על מקומו יבוא בשלום. שם יש כח שמחה. ובלשון יותר ברורה, ככל שהאדם חי בעולם יותר ברור, ככל שהאדם חי בעולם שפחות מעורבב, יש לו בהירות, שם חל עליו השמחה.

הדברים מאירין

מהי בהירות? על איזה בהירות עסקינן, שיש שמה שמחה, יש בכללות הבהירות בקומת האדם שני אופנים של בהירות. סוג אחד של בהירות, זה בהירות שנמצאת אצל האדם בעסקו בתורה, במהלכי הסוגיה חל אצלו בהירות. ככל שהדברים מאירים יותר, מבוררים יותר, אז הם שמחים יותר. מאירים ושמחים כנתינתם מסיני (עיין ירושלמי חגיגה ב, א). ועל דרך זה מצינו בחז"ל (תענית כג, א) נהירן שמעתתין כבימי חוני המעגל, וכן נאמר בחז"ל (ברכות נח, ב) אמר שמואל נהירן לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא. כשהשמחה מבוררת, אזי הדברים מאירים ושמחים. זה סוגיה אחת של בהירות.

לשון הרמח"ל בדרך עץ החיים, [נדפס בסוף מסילת ישרים ברוב המהדורות], ואם היתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני האדם לא היו חוטאים לעולם. כלומר, מדוע בני אדם חוטאים? אומר הרמח"ל, מחמת שהידיעה לא עומדת על לב בני אדם. ולמה באמת אין בזה ידיעה לבני אדם, הסברא הפשוטה והראשונה היא, מחמת שכשדברי הרמח"ל במסילת ישרים, שלרוב ידיעתם בני אדם לא מתעסקים איתם ושוכחים. אז מה העצה? לחזור, אמת.

אבל יש כאן נקודה הרבה יותר עמוקה, יכול להיות שהאדם במסכת שבת, עירובין, יבמות, הוא תלמיד חכם, אך בהלכות דעות אין לו בהם כמעט כלל ידיעה. כשחל שם תלמיד חכם אמיתי, על תלמיד חכם, ההגדרה שלו שבכל דבר שהוא עוסק בו, הוא עוסק בו במהלכי העיון. כך הוא עוסק בכל סוגיה. תורה על כל חלקיה בעיון, גמילות חסד זו סוגיה שצריך לברר אותה בעיון, תפילה זו סוגיה שצריך לברר אותה בעיון, בודאי שהיא עבודה שבלב, אך כמו שאת הלכות תפילה שנפסק באורח חיים, הוא מברר בעיון. כך גם את מהות התפילה, דרכיה, פעולותיה, סיבותיה, ומה התוצאות שהם פועלים, צריך לברר בעיון. זה נקרא עולם ברור.

העבודה היא לא שכולם יודעים מה צריך לעשות, רק יש יצר הרע וקשה לעשות. כגון אחד יודע שצריך זהירות, זריזות, פרישות, נקיות, חסידות, אלא שזה קשה לעמוד בזה ולקיים את הדברים. אבל אליבא ד'אמת, ההגדרה היא שונה בתכלית. אין כמעט מי שיודע מה זה זהירות. אין כמעט מי שיודע מה זה זריזות. למה אין כמעט מי שיודע? כי אין כמעט מי שלמד את הסוגיה, שנקראת זהירות או זריזות בעיון.

הדבר דומה ללימוד ל"ט מלאכות בשבת, אם לא היה מי שלומד ל"ט מלאכות בעיון, לא היה מי שיודע את הסוגיות האלה. אם אין כמעט מי שלומד את הסוגיות של זהירות, זריזות בעיון, אז איך יהיה מי שידע אותם.

יש כאן קצת דבר פלא. יש כאן חוסר הבנה, שמצוי בתפיסה הפנימית של החיים. התפיסה הפנימית של חיים היא, שמאותה נקודה שאני מסתכל על שורש של סוגיה בעיון, מאותה נקודה אני מסתכל על כל שטח שבחיים. ועל כן היראת ה' שלי היא סוגיה בעיון. וכן האהבת ה' היא סוגיה בעיון. הדבקות בקב"ה זה סוגיה בעיון. גמילות חסדים זו סוגיה בעיון, וכן על זה הדרך. אם כך היו נראים פני הדברים, אזי כל חלקי העבודה שלנו היו חלק מחלקי העיון שלנו. אם כל חלקי העבודה שלנו, היו חלק מחלקי העיון שלנו, אזי תפיסת החיים של העבודה הייתה מקבלת שינוי גמור.

אבל סוגיה שניה של בהירות, היא בהירות במהלכי הדעת של האדם, שהאדם מברר את מהלכי החיים. מה זה עולם ברור במהלכי דעה, כלשון רבינו יונה הידוע בשערי תשובה (שער ג, טו) שהאדם צריך לערוך מערכות ביראת ה'. כלומר, שכשם שבסוגיה הוא חי בעולם ברור, כך גם בהלכות דעה הוא חי בעולם ברור.

ניתן דוגמא פשוטה: לפני שהחפץ חיים חיבר את ספר שמירת הלשון, האם דיני שמירת הלשון היה בהם עולם ברור? היו מפוזרים אחת הנה, ואחת הנה, בסוגית הש"ס, בדברי הראשונים והאחרונים. אבל הדברים לא היו סוגיה ארוכה וברורה. עד שבא החפץ חיים, וחיבר ספר שמירת הלשון.

הרי שיש לנו מקצוע שלם בתורה, מקצוע של הלכות שמירת הלשון, שלא היה בו עולם ברור, לפני שהחפץ חיים בירר את אותו עולם. זה משל, ומה הנמשל? בתפיסת מהלכי הדעת של החיים, אין לנו שולחן ערוך מסודר. קצת הלכות דעות לרמב"ם, אבל מלבד אותם הלכות שיש בדברי הרמב"ם, מעט הלכות, רוב תפיסת מהלכי הדעת של האדם, זה עולם מאוד לא ברור.

כשם שבמהלכי בירור הסוגיה שבש"ס, הלכתא, פלפולא של תורה, אם אדם לא עמל על כל סוגיה, לא יתכן שיהיה לו בבהירות אם הוא עמל בסוגיה אחת, רוב הדבר לא הועיל לו בסוגיה אחרת. על כל סוגיה וסוגיה, הוא צריך לעמול כדי שיהיה לו בהירות. ואפילו אם הוא עמל שתהיה לו בהירות, בחלק גדול מהמקרים לאחר זמן, משתכח הבהירות של מה שהיה לו, וכמעט כלא היה, אם נפשו יצאה מהסוגיה. בהקבלה לכך, בכל שטח החיים שנקרא הלכות דעות, דעת האדם, דעות בלשון חז"ל: על כל אחד ואחד מהסוגיות האלה, צריך לעמול שיהיה לאדם עולם ברור.

על זה בא רבינו יונה ואומר, שהאדם צריך לערוך מערכות ביראת ה' תמיד. מה הם אותם מערכות? המערכות הללו הם אותם מערכות, שהאדם צריך לברר כל סוגיה שהוא נוגע בה, בכללי העיון עד העיון הדק, כמו בכל סוגיה שהוא עוסק. מי שמברר את הסוגיה של הלכות הדעות, עד העיון הדק שלהם, הוא חי בעולם ברור.

כשם שבחלק התורה, כל מי שעמל בתורה באמת מבין שצריך לעמול על הסוגיא כדי שהדברים יהיו מאירים ושמחים, זה קרוב לכל מי שעמל בתורה באמת. אבל כלפי כל חלק קומת הנפש של האדם, ששם הדברים יהיו מאירים ושמחים, צריך שכל סוגיה תהיה בעיון.

דע את ביטחונך התמודדות עם פחדים חיצוניים

שחי בעולם שאינו שלו. ככל שאדם נכנס בצורה נכונה לתפיסה של לחיות בעולמו שלו, בעולם הפנימי של כוחות נפשו, אזי מערכת הפחדים שלו מקבלת צורה מתוקנת. לעומת זאת, אדם שנותר בתפיסה חיצונית והוא חי בעולם שאינו שלו, שם שורה מערכת הפחדים המקולקלת על תולדותיה.

פרט למהלך התיקון שהצענו – לשנות תפיסת חיים, לחיי פנימיות, לחיי כוחות נפש, אין לנו עצה הוגנת וטובה אחרת כיצד להתמודדות עם פחדים חיצוניים. אמנם המהלך של כניסה לעולם הפנימי, לעולם הנפש נראה לאדם שאינו מוכר, לא מדובר בספרי הקודש, רחוק מהמציאות, לא באפשרות וכו'. אך כל הטענות החיצוניות הללו, הן טענות שמרחיקות את האדם מהאמת. מי שרוצה להטעות את עצמו ולחשוב שהוא גם יהיה מחובר לחומר וגם יהיה עבד ה', צריך להבין כי השילוב הזה אינו יתכן. אם אדם לא חי בתוך עצמו – חיי פנימיות, הוא חי בחוץ, הוא חי בעולם שאינו שלו, ממילא הוא נתון לפחדים ללא דרך של אמת להתמודד אתם.

אדם שיקרא יקלוט ואף יבין את הדברים בשכלו לאשורם, אך אל העולם הפנימי של הנפש הוא לא יכנס. אזי, הבנת הדברים תישב את קושיית הפחד רק בשכלו, אך במציאות החיים שלו הפחדים המקוקלים ישארו. רק מי שיממש את הידיעות בפועל המעשי, בעיית הפחדים החיצוניים המקולקלים תיפתר ברובד הנפשי האמיתי.

יהי רצון מלפני ה' יתברך שמו, שכולנו נזכה לעולם פנימי זך ומתוקן, ורחוק מפחדים מקולקלים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

היה מפחד. כל אדם פוגש מציאות כזו או אחרת של גורמים שמולידים בו פחד, וכל אחד מתמודד עם נקודות הפחד שנוגעות אליו כל אדם בדרכו הוא. ישנן את אלו כפי שהזכרנו שניחנו במידות רעות של סגירות רגשית. מי שלא 'זכה' להתברך במידות רעות כעין אלו, אזי הוא נוקט בדרכים חיצוניות וקיצוניות על מנת לברוח מהמציאות. הוא משתמש בכל מיני אמצעים ותכשירים: אם הוא לא נרדם בלילה, הוא לוקח כדורי שינה. אם גם ביום הוא סובל מחרדה, אזי הוא נוטל תרופות הרגעה: קפסולות קונבנציונליות, או כל מיני תמיסות, תמציות וטיפות טבעיות. פרט לאלו, חלק נכבד מהציבור הולך וגודש את משכנות הפסיכולוגים למיניהם ולסוגיהם, תחום עיסוק שבשנים האחרונות גדל צומח ופורח ומלא בעבודה.

כלל הדבר, כל אדם עם שכל ישר והגיון כנה שיתבונן במציאות העולמית כמות שהיא, לא יוכל להגיע למסקנה אחרת מלבד כך – העולם הוא מקום מסוכן ומפחיד לחיות בו. מי שמגיע למסקנה אחרת, הוא פשוט מטעה את עצמו (הכי קל לאדם להטעות ולשקר לעצמו, כי אין מי שיתנגד). אדם שהמציאות ברורה לו והוא אינו מפחד, זה מחמת שהוא מנותק מהמציאות. ולצערנו, רוב בני העולם בחרו לברוח מהמציאות.

השאלה בה עסקנו הינה – מהי הדרך הנאותה לעבור בה את העולם הזה, חרף כל הקשיים והפחדים. אך ללא מידות רעות, ואיבון רגשות, ללא הדחקה וניתוק מהמציאות, אלא לחיות עם לב פתוח, חי ומרגיש.

לשם כך והארכנו לבאר ולהמחיש את החילוק בין צורת חיים פנימית לחיצונית, בין תפיסת עולם של אדם שחי בעולמו לאדם

הטענה שרוב בני העולם אינם נפגעים, ממילא מדין רוב ומיעוט – מסתבר שאני שייך לרוב וגם אני לא אסבול, אלא אמלט מכל סכנה צרה וצוקה. לפיכך, אין אני צריך לחוש לכל מיני סכנות רחוקות ולפחד.

אולם כבר קיבלנו מרבתינו, שלאחר השואה של המלחמה השניה תבוא מלחמה שלישית המסוכנת ממנה. ואכן כל בר דעת יכול לחוש במוחשיות בקיומה של האפשרות להתלקחות מלחמה איומה שכזו בכל רגע נתון. וגם קבלנו שבמלחמה זו הרוב ימותו ורק מיעוט ינצל. ואם כן, מדין רוב ומיעוט ראוי לכל אחד לחשוש שמה הוא יהיה מהרוב ולא מהמיעוט, וממילא יש לו סיבה טובה לפחד חיצוני.

נחזור אל המשל שהמשלנו לעיל, אדם שנשאל היכן הוא גר, ותשובתו – 'בני ברק'. אזי צריך להבין – בני ברק היא מקום מסוכן, שהרי היא שכנה קרובה לתל אביב המאווימת על ידי כל שונאי ישראל כמטרה לטילי אטומי ביולוגי כימי. אמנם במלחמת המפרץ טילי ה-'סקאד' לא חדרו ונפלו בתוך העיר, אך הם נפלו לא הרחק ממנה, כך שקולות הנפץ והחרדה חדרו גם אליה. בתקופה הקודמת לכך, מחבלים פוצצו אוטובוסים מלאי נוסעים בעיירות הסמוכות לה. ובתקופת מגפת הקורונה העיר בני ברק 'קצרה' מספר רב של כותרות חדשותיות, בהיותה בראש רשימת המקומות הנגועים והפגועים. כמוכן, אין אנו מתייחסים דווקא לעיר בני ברק, אלא רק לצורך דוגמא בלבד. אך אותה הגדרה של 'מקום סכנה', שייכת להרבה מקומות בעולם.

נחזור ונאמר, אדם שחי כאן בעולם את המציאות העכשווית ולא חווה פחדים, על דרך כלל זה נובע מחוסר רגישות של המינימום שבמינימום שצריך להיות, אחרת הוא באמת

הקדוש ברוך הוא ברא את עולמו מארבעת היסודות: עפר, מים, רוח ואש. האדם מורכב גם הוא מארבעת היסודות הללו, ובמיוחד עולמו הפנימי.

סדרת הספרים "ארבעת היסודות" מטרתה לפתוח בפני האדם את עולם הנפש על פי החלוקה לארבעת היסודות.

ספר זה עוסק בכוחות הנובעים מיסוד המים, ובו מתפרטים הכוחות השונים הנובעים מיסוד המים, בצירוף היסודות האחרים – כל פעם לפי סדר אחר ואופן שונה.

רבי חיים ויטאל בספרו 'שערי קדושה' מבאר, כי המידה הרעה הנובעת מיסוד המים – היא מידת התאוה.

כח המים הוא כח יסודי באדם, שמעורר בו את כח התאוה. באופן טבעי כאשר האדם אינו עובד על מידותיו התאוה מתגלית אצלו כמידה רעה, אך כאשר הוא מתקן את מידת התאוה בשורשה – היא הופכת להיות מידה טובה.

ספר זה עוסק בביאור פרטי מידת התאוה הרעה שבאדם, והדרכה מעשית לאופן תיקונה. האופנים שבהם מתגלית מידת התאוה בנפש האדם רבים הם מאוד. בספר זה מובאים ט"ז האופנים היותר עיקריים והיותר בולטים, שבהם מתגלית מידת התאוה בנפש האדם.

ובחינה נוספת, שתיקן מדת המלכות, עיין בת עין על אתר. וכן הוא בעוד מדברי רבותינו. ועיין לקוטי תורה (לך לך). ובחינה נוספת, כתב באגרא דכלה על אתר ז"ל, אברם הלך ונסוע הנגבה, ר"ת אהו"ה, גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא, את השמים וארץ הארץ (ר"ת אהו"ה), הוא שם הדעת. ואברהם הודיע לבאי עולם גדלות הבורא ית"ש, עיי"ש. ומעין כך איתא במגלה עמוקות (לך לך).

כתיב (לך לך, יב, י) וירד אברם מצרימה. ואמרו (ב"ק, ס, ע"ב) ת"ר, רעב בעיר פזר רגליך, שנאמר ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם.

ואמרו (ב"ר, מ, ו) אמר הקב"ה לאברהם אבינו, צא וכבוש את הדרך לפני בניך, את מוצא כל מה שכתוב באברהם כתיב בבניו. באברהם כתיב ויהי רעב בארץ, בישראל כתיב (שם, מה, ו) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ. באברהם כתיב וירד אברהם מצרימה לגור שם, ובישראל כתיב (במדבר, כ, טו) וירדו אבותינו מצרימה, וכו', עיי"ש. והוא ניסיון רביעי של אברהם, כמ"ש (פרד"א, פרק כו) ניסיון הרביעי, מיום שנבראו שמים וארץ, לא בא רעב אלא בימי אברהם (אולם במקומות הרבה אמרו שיש ז' רעבון בעולם, בימי אדה"ר, ובימי למלך, ושל אברהם שלישי. עיין ב"ר, לך לך, מ, ג. רות רבה, א, ד, ועוד מקומות) ולא בכל הארצות, אלא בארץ כנען בלבד, לנסתו ולהורידו למצרים, שנאמר ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה. ועיין רמב"ן על אתר, שאברהם עשה שלא כדיון, עיי"ש.

אולם בזוה"ק (בראשית, פ, ע"א) אמרו, ויהי רעב בארץ - עד כען לא הוה חילא דעל ארעא יהיב תוקפא ומזונא על ארעא, בגין דעד לא אתקדשת ולא קיימא בקיומא, כיון דחמא אברהם דהא ההוא חילא דממנא על ארעא לא יהיב תוקפא וחילא קדישא כדקחזי, כדיון וירד אברהם מצרימה לגור שם, עיי"ש. ועוד אמרו (שם, פא, ע"ב) מ"ט למצרים, אלא בגין דשקיל לגן ה', דכתיב כגן ה' כארץ מצרים, דתמן שקיל ונחית חד נהורא דאיהו לימינא, דכתיב (בראשית, ב, יא) שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. ואברהם כיון דידיע ועאל בהימנותא שלימתא, בעא למנדע כל אינון דרגין דאתאחדן לתתא, ומצרים הוה נטיל לימינא, ובגין כך נחת למצרים.

ות"ח, כפנא לא אשתכח בארעא אלא כד מסתלקי רחמי מן דינא. ועיין ר' חיים פלטיאל על אתר ז"ל, תימה מה ראה אברהם ללכת למצרימה יותר מבשאר ארצות והביא את עצמו בסכנה, והלא בשאר הארצות לא היה רעב כי אם בארץ כנען, וצ"ע. ולהנ"ל ניחא. והיינו שיש ב' נידונים. א. כיצד הותר לצאת מא"י, עיין ב"ק, צא, ע"ב. ב. מדוע ירד לסכנת מצרים. ואכמ"ל. ועיין מהרש"א (ב"ק, ס). וכן הגש"פ מבית הלוי (ח"ב, עמ ז').

וכתב ר' יוסף בכור שור על אתר ז"ל, וירד אברם מצרימה, שאין דרך להיות שם רעב, מפני שנילוס הוא משקה את הארץ, ואין חוששין לעצירת גשמים, עכ"ל. וזהו עומק "וירד" [עיין בעש"ט (לך לך, יז) ז"ל, וירד אברם מצרימה - שירד ממדרגתו הקדומה, עכ"ל, עיי"ש. ועיין נועם אלימלך (לך לך, ד"ה ויהי רעב)], היינו שירד מא"י "שלמטר השמים תשתה מים", שיונקת מן העליונים, למצרים שכל שפעה מלתתא שהנילוס "עולה" ומשקה, ודו"ק. וכתב בשל"ה (לך לך, תורה אור, יז) ז"ל, וירד אברם מצרימה, ואח"כ כתיב ויעל אברהם וגו', וכתוב כיתרון האור מן החשך, כי לא נודע היתרונות של האור אלא מכח החשך, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתיב (בראשית, יב, ט) ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה. ואמרו חז"ל (ב"ר, לט, טז) מחקה והולך ומכוין כנגד ביהמ"ק. וברש"י (שם, יג, א) ז"ל, הלך ונסוע הנגבה, להר המוריה. ומכל מקום כשהוא הולך ממצרים לארץ כנען, מדרום לצפון הוא מהלך, שארץ מצרים בדרומה של א"י. אולם יעויין באבן עזרא על אתר שפירש שנסע מדרום א"י למצרים, כי מצרים בדרום א"י. וכתב בצ"ח (ברכות, סב, ע"ב) ז"ל, ואברהם כשהלך מחרן לארץ, כתיב הלך ונסוע הנגבה, כי א"י רמוז בימין שהוא חסד, וחז"ל רמוז מצד שמאל, מדת הדיון, עכ"ל. ועיין ערכי הכינויים לרמ"ז (ערך דרום, אות קב) שדרום שייך ליעקב, ואכמ"ל. ועיין ברש"ר הירש על אתר, ז"ל, ביקש את הבדידות, ובה הניח את יסוד ביתו, דרומה של א"י לא היה כגן פורח, עכ"ל. ובפסיקתא זוטרתא (שם, יב, ט) הוסיפו, ומנין שביהמ"ק נקרא נגב, שנאמר (יחזקאל, כא, ז) הטף אל דרום והנבא אל מקדשי, הוא נגב הוא דרום, שנאמר (תהלים, קכו, ד) שובה ה' את שבותינו כאפיקים בנגב. ובפרטות קאי על המנורה שבדרום, ששם החכמה, ודו"ק. ועיין מעשי ה', מעשי אבות (לך לך). וכן כתב הכלי יקר על אתר. וכן כתב במאור ושמש על אתר. וכתב הרבינו בחיי שם, ז"ל, הולך ונסוע הנגבה - מדרגה אחר מדרגה, מסע אחר מסע, "תנועת הנפש השכלית", והשקט הגוף, ומזה אמר תחלה ויט אהלה, עכ"ל.

ובזוה"ק (לך לך, פ, ע"א) אמרו, אתעטר אברהם מדרגא לדרגא, עד דסליק לדרגיה, הה"ד ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה, דא דרום דהוא חולקיה דאברהם, הלך ונסוע דרגא בתר דרגא, עד דסליק לדרום, ותמן אתקשר כדקא יאות, וסליק לדרגיה דדרום. ועיי"ש (פג, ע"א ואילך. פט, ע"א. קיח, ע"א). ועיין גר"א (תיקון יא מתיקונים אחרונים). וציוני (לך לך). וכתב ברקאנטי על אתר ז"ל, רמז כי אברהם מתדבק במדת החסד שהוא דרומה של "עולם", וע"כ מסעיו של אברהם אבינו היו לצד דרום, עכ"ל. והעתיק הזוהר הנ"ל. ועיין מהר"ל (חידושי אגדות, תמיד, לא, ע"ב).

ומצינו חידוש באלשיך (שם) ז"ל, כאשר היה הולך הוא, "הלך" לעומתו, היה נוסע הנגבה הוא מקום הר המוריה, כי קדושתו באה ונוסע לקראתו להקביל פניו וכו', ועל כן לא אמר נגבה כי אם גם ה"א בראש תיבה, לומר מי היה נוסע, הנגב עצמו. וה"א בסוף כאומר לנגב, כי אברהם הולך לנגב. באופן שהשני הה"ן, השניה שהוא הולך לנגב, והראשונה היא שהנגב נוסע לקראתו, עכ"ל. ועיין בינה לעתים (דרוש טז). וקרוב לכך עיין אגרא דכלה על אתר. ועיין תפארת שלמה על אתר.

ועומק ביאור דברי האלשיך, שאברהם יש לו ימין ושמאל, וכאשר זולתו נוסע אליו ימין של זולתו מאיר לשמאל שלו, ועי"ז אף השמאל הופך לימין. וכן נתבאר בשל"ה (תורה אור, לך לך) ז"ל, רמז שכל מסעיו של אברהם אבינו הלך ונסוע הנגבה, שהוא לצד ימין שיוכה לישוב לימין, וכך הוה, אף שישב לשמאל היא ימין באמת, כמו ששייב לו הקב"ה, אני לימינך והוא לימיני, עכ"ל. ועיין שו"ת הרדב"ז (ח"ג, חושן משפט, סימן קלו) שכתב ז"ל, דאברהם הוכיח דדרום בימין. עיי"ש בהרחבה. ובעומק אברהם האיר את מדרגת הימין בכל מקום, ודו"ק. וכמ"ש באגרא דכלה על אתר ז"ל, בכל מקום שהלך נסע הדרום עמו.

ובעומק היינו שעבד את בוראו מאהבה לשמה, כמ"ש במאור עינים על אתר. וכתב בקדושת לוי על אתר ז"ל, שהשיג בחינת אהבה שלא לחשוב מעצמו כלל, רק לעשות נחת רוח להשי"ת, וזהו נקרא "נגבה", מלשון ארץ הנגב, דבר היבש וריקן, שהוא עצמו אינו כלום, ולא עבור שכר, עיי"ש. ועיין עוד אוהב ישראל (בשלח, ד"ה אז ישיר), וישראל קדושים (אות ט).

ערכים בפרשה

באיור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערם (עיינן ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

לשון של שמיעה, ודו"ק. ובשמאל נמצא עשו שנושא את בשמת, בת-שם. ומלכי אדום, שמלה ממשרקה, שמ-לה, כנ"ל. ושורשו בבגדי עשו החמודות, בגד - בגידה, כמ"ש חז"ל. אולם בתיקון נולד ליעקב שמעון, שמ-עון. אולם אינו תיקון שלם, כמ"ש שמעון ולוי אחים כלי חמס וגו'. ואילו היה בתיקון שלם היה נעשה מש-עון, ודו"ק.

ובתיקון השלם הוא בבחינת כי לה' המלוכה ומושל בגוים, משל, מש-ל, שמושל למלאות השממון. והוא בבחינת מש"כ עד כי יבא שילה, ואמרו חז"ל, דא משה, מש-ה. וזו כל עבודתו למלאות השממון. ובעולם דידן הושלם עשיית המשכן, מש-כן, ע"י משה. ששם עיקר מילוי השממון. ויתר על כן בבנין ביהמ"ק הראשון ע"י שלמה, שמ-לה. בירושלים, ירולי-שם. ושלמות התיקון ע"י משיח, מש-יח. הארה שלמה, שלם, שמ-ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וכאשר קרא להם שמות, הוא קרא והם שמעו את קריאתו, שמע, שמ-ע. והיינו שהשמיעה היא קבלת השפע מן שורשו הנמצא שם. כי שמיעה בבחינת קבלה, כנודע בבחינת שמיע לי, סבירא לי. ובשורש זהו מלאות, בחינת שמן, שמונה, שמ-ן, וממשיכים ממקורו למקום החסר כנ"ל, משמים לארץ, למקום החומר, למקום הגשמי, גשם, ג-שם. וזה היה בצורתו הראשונה. והארה זו בבחינת שמש, שמ-ש, להפוך את הדבר של שם למש, ודו"ק.

אולם ע"י חטא אדה"ר, פגם ב"לשמרה", כנ"ל, ונעשה כאן שממון, ונצרך כיסוי לחסר, ולכך נצרך בגדים בבחינת שמלה, שמ-לה, לכסות הערוה, היינו לכסות החסר והשממון. ומעתה עיקר הנהגת השי"ת עמהם אינו בבחינת יד ימין, אלא יד שמאל, שמ-אל, הנהגת אל. לא בבחינת "חסד אל כל היום", ימין מקרבת, אלא הנהגה מרחוק, שם-אל, בבחינת את קולך "שמעתי" בתוך הגן וארא ואחבא. ומעתה הימין, בבחינת אברהם, יש בה גילוי של פסולת, ישמעאל, שמ-יעאל, וכן

בהעלותך | מ-ש משה, מש-ה, מש-שם. דבר והיפוכו. מש, מלשון למשש, חיבור גמור לדבר שקרוב אליו. לעומת כך שם, זהו דבר רחוק. ובדקות, כאשר הדבר הוא שם ואינו כאן, אזי כאן זהו בחינת שמם, שממון, העדר. וזהו בחינת ארץ, היפך שמים, שמ-ים, שם מים, כמ"ש בחגיגה. והיינו שמדרגת ארץ הוא בבחינת שממון, ומדרגת שמים הוא בבחינת מש, מישוש. ובארץ אומרים כלפי השמים לשון של שם, ודו"ק. וזהו בחינת שמר, שמ-ר, והיינו לשמור שמה שנמצא כאן לא יסתלק לשם, ויעשה כאן שממון. ולהיפך הוא בחינת קריאת שם, כמ"ש (בראשית, ב, כ) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה. והיינו שהמשיך להם אור יקרות משורשם בשמים, ודו"ק. ובלשון אחרת, המשיך משורשם העליון שהוא בבחינת נשמה, נש-שם (כל אשר נשמה באפו, אפילו בעלי חיים), לתוך נפשם וגופם, וזהו שמם לפי שורשו בנשמתם. וזהו בחינת שימה, שמ-יה. וכאשר אין מאיר שורשו, זהו רמש, ר-מש, וכן בבחינת שמד, שמ-ד. ובבחינת שמט, שמ-ט.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

מעשה	אשמרת	אשמה	אמש	אלישמע
משבר	מונשה	כרכמיש	חשמנה	חמיש
משכיות	משא	מקשה	מרחשת	מקדש
משקל	מושך	משיח	משורה	משה
שלמה	מושנה	משעול		משל
משנה	שם	שולמית	שדמות	משתה
בשמים	שלומיאל	שמע	שמונה	שמאל
שמן	שמיכה	שמחה	שמות	שמר
גשמי	שממון	שמלה	שמכה	משור
משקה	תשומת	שפמות	שמש	שמרון
מבשר	חלמיש	ישמעאל	דרמשק	דמשק
מישר	ישמת	מושל	ישימון	חשמל
ממשלה	מחשבת	מכתש	המושי	מושב
משגב	מלבוש	מעשר	שמטה	מישרים
משחית	מפשעה	משביר	שמרון	שום
משפט	משבצת	משורר	אשמורה	מרשתי
משרה	משחה	משכן	משורה	משוגע
שוחמי	משפחה	משענת	חשמון	משיח
השכים	משקל	משקוף	ישמיעה	משמר

בלבביפדיה קבלה אמש

אור א"ס

ואמר אמש הרגו, וכן בפסחים (עב, ע"ב) מעשה בר' טרפון שלא בא אמש לביהמ"ד לשחרית, מצאו ר"ג, ופרש"י בערב. ועוד. וביאור הדבר, שהיום נחלק לערב בקר וצהרים, יעקב אברהם יצחק, ג' קוים. וכאשר נשלם היום מתאחדים, וזהו אמש, אויר - יעקב, מים - אברהם, אש - יצחק, יחדיו. וזהו עומק מ"ש (עירובין, סג, ע"ב) אמש ביטלתם את התמיד. תמיד - חיבור יחדיו. ועיין כתבי הרב מ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים) וז"ל, ב' פעמים אמ"ש, גימט' אמצע ימין ושמאל, ודבר זה רמוז בזה"ק וישלח. וכן גימט' אהבה יראה שלום, עכ"ל.

שערות

דבר שלמעלה מן ההשגה, בחינת השערה שלמעלה מן השיעור. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"ג, מ"ב) וז"ל, שלש אמות אמ"ש סוד גדול מופלא ומכוסה. פירוש, כשנבא לחקור איך נאצלו שני הפכים כמו אש ומים מכח פשוט, נמצא שהדעות נלאו מלהשיג סבה זו, עכ"ל. וזהו בחינת שערות, מותרים המות, והיינו מה שהמח אינו יכול להשיג.

אזן

אח"פ, כנגד דיקנא שבו המזלא. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, מתחלקין ג' אמ"ש במזלא, עכ"ל. וחלוקה של אמ"ש לג' כנגד אח"פ.

חוטם

בו נגלה אות ו'. ואמרו (ספ"י) שלש אותיות בונות ששה בתים. ושו"ר שם אמ"ש, כמ"ש בספר הפליאה (ד"ה וראה בני והבן שהצרוף) וז"ל, אלה הצירופים כצירוף אמ"ש שהוא מצורף ו' פעמים כמו אלו הצירופים ואלו הם, אמש, אשם, משא, מאש, שמא, שאם, עכ"ל. ובספ"י (פ"א, יב) איתא, ובירר שלש אמות מן הפשוטות, וקבען בשמו הגדול יה"ו, וחתם בהן שש קצוות.

פה

עיין אוצר עדן הגנוז (ח"ב, ס"א) וז"ל, ויאמר אלוקים רמוז (גימט') במקר"א, באמ"ש. ועיין רמב"ן (שמות, ו, י) וז"ל, והנכון בעיני כי מלת "לאמר", להורות על בירור הענין בכל מקום. וידבר ה' אל משה באמירה גמורה, לא אמירה מסופקת, ולא ברמז דבר. ולכך יתמיד זה בכל התורה, כי נבואות משה פה אל פה ידבר בו ולא בחידות (במדבר, יב, ח), ולבן אמר ליעקב אמש אמר השם אלי לאמר (בראשית, לא, כט), באמירה ברורה שלא אזיק לכם, עכ"ל. והיינו אמש לשון חשך ואפילה, ושם דייקא היתה אמירה ברורה.

ואמרו (ספ"י, פ"ב, ג) שלש אמות אמ"ש, מ - דוממת, ש - שורקת, א - חק מכריע בינתיים. וכולו בפה. ובפרטות בכל קול והבל איכא אמ"ש, כנודע. עיין אדרת אליהו (שמות, כב, ח). ובדבריו בתיקון ס"ט. ושורש הדברים בזה"ק (ח"ג, צט, ע"ב, רע"מ), ועוד מקומות. ועיין לשם (חלק הביאורים, שער העקודים, פ"א, אות כו).

עינים - שבירה

עולם התהו, תוהה על שממון שבה. וכתוב (איוב, ל, ג) העורקים ציה

עיין רש"י (שמות, י, כא) וימש חשך, כמו ויאמש, יש לנו תיבות הרבה חסרות אלף, לפי שאין הברת האלף נכרת כ"כ, אין הכתוב מקפיד על חסרונה, עכ"ל. והבן, א - אור אין סוף. נחסר אלף מפני "שאינן הבכרת האלף נכרת כ"כ", כלומר אור א"ס נעלם ומסתתר, ונעשה וימש, לשון חשך, היפך אור. וזהו אמש, לילה, אפילה, חשך, הסתלקות אור א"ס.

ועיין שושן סודות (אות יט) אמר ר' עקיבא, ג' אמות אמ"ש כנגד אב"ג, עיי"ש. וכנגד א - אלופו של עולם. ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) סוד אמ"ש - יה"ו, משם הוי"ה, עיי"ש בהרחבה.

צמצום

אמ"ש, אויר, מים, אש. (עיין ספר יצירה, בעיקר בפרק ג'). ושורש הכל אויר, שנעשה מן החלל, אויר פנוי. ובדקות, צמצום, סילוק, אש. ונעשה אויר פנוי, ולתוכו נמשך קו שבתוכו מימי האור העליון, הרי אמ"ש השורשיים.

קו

כל עולם תחתון ביחס לעליון, העליון ג"ר, והתחתון ז"ת. ובערך זה הקו מחבר אור א"ס, ג"ר, עם עולם תחתון, ז"ת, כנודע מהקדמת רחובות הנהר, שאף א"ק הוא ז"ת ביחס לקודם אליו. ומעבר זה נעשה ע"י הקו.

ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב) וז"ל, שבע כפולות, פירוש, מספר שבע נולד מאמ"ש, כי האויר יש בו כח מים ואש, והמים יש בהם אויר ואש, והאש יש בו מים ואויר, וקבוץ הכל, הרי שבע.

ציגולים

עיין גר"א (משלי, ח, ב) וידוע שהטבעות הן אמ"ש, אויר חם ולח, מים קר ולח, עפר קר ויבש, אש יבש וחם. הרי נאחזין זה בזה בט"ב בעיהן כדמות עגול שהראש נאחז בהסוף, לכן נקרא אמ"ש טבעת מלשון טבע. ועיי"ש שהוא סוד מ"ם סתומה, טבעת קידושין.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ויצא) וז"ל, גל (עיגול) נרמז בו גמ"ל למ"ד, בגימט' קמ"ז שזה כנרמז ויוכח אמש (ר"ת) ארבעים, מאה, שבעה, עכ"ל. וזהו מנין חיי יעקב.

ועוד. עיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, וסוד שלש אמות אמ"ש מקרא מגלה, עיי"ש. מגלה - עיגול.

ועוד. סוד נקודה אמצעית של עיגול. עיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ד) וז"ל, בארבע מחנות שכניה, ושכינת אל באמצע, שר"ת אמ"ש, עיי"ש.

יושר

אמש, ר"ת אויר, מים, אש (ספ"י, פ"ג). והנה בפשטות לשון תורה אמש לילה קודם. אולם מצינו כמה פעמים שהוא יום אתמול. כגון בעירובין (לט, ע"א) היום אם אמש, וכן בסנהדרין (מ, ע"ב) מי שבא

בלבביפדיה קבלה אמש

אמא

אמ"ש, אם-ש. ונקראים אמות, לשון אם, כנודע. ובסוכה שהיא בחינת אמא, כתיב והסוכה תהיה לצל יומם להציל מחרב מזרם וממטר. ועיין גר"א (אדרת אליהו, ישעיה, ד, ו) וז"ל, מחרב מזרם וממטר, ג' לגניות של הקב"ה שנפרע מעוברי רצונו, והן ג' אמות אמ"ש, חורב אש, זרם רוח, מטר מים. ובסודם נפרע מאש, ובמ' בול מים, ודור ההפלגה ברוח להפיצם על פני כל הארץ. ומצרים בשלשתן, דם וצפרדע במים, ארבה ברוח, שחין באש, ובברד היו שלשתן. ועיין עוד בדבריו (משלי, פ"ח, פ"ב) וז"ל, וכשבא ליסוד הנוק' (אמא) שם הבוצינא, שם נצטיירו האתונן אך לא נתגלו עדיין האתונן רק בסוד אמ"ש, בסוד גיזעא, והוא סוד נעיץ בעיזקא, שעי' זקא הוא יסוד דאמא, עכ"ל. וכן מבואר בדבריו בתיקון י"א מתי' קונים אחרונים.

ז"א

סוד אדם. ועיין שפתי כהן (שמות, כז, א) וז"ל, ודע, שהשלשה כלים שהם ארון שלחן מנורה, ר"ת אשם, שהיה העולם באשם מחטא אדה"ר. והם אותיות אמ"ש שאמר בספר יצירה, שהם שלש אמות, ושבע כפולות, ושתיים עשרה פשוטות, אור מים אש. אל"ף, מ"ם שי"ן, גימט' תקן-א', פירוש אדם תקן, נתקן העון שהיה ע"י אדם, ונתקן ע"י אדם, עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, ואמ"ש הן ג' מוחין דז"א, שמתפשטין בכל גופא דז"א, עכ"ל. ובפרטות יותר עיין מחברת הקודש (שער הפורים). ועיין בספר רזיאל המלאך, וז"ל, זכר באמ"ש, כי המ' הממוצע בין אלף לשין היא מתחלפת בא"ת ב"ש י', הרי אמ"ש - איש. ועי"ש שבאשה מתחלת מ-ה.

נוק'

בנוק' מתהפך אמ"ש לאש"ם, כמ"ש בספר יצירה. זכר באמ"ש, ונוק' באש"ם. ועיין באר מים חיים (משפטים, כג, כג) וז"ל, אנכי שולח מלאך, ר"ת אש"ם שהם אותיות אמ"ש, רק שהזכר באמש והנקבה באשם כמו שאיתא בספ"י (פ"ג), ורצה הקב"ה לשלחו עם בחינת הנוקבא לפניו כי הוא אש אכלה לגרש הגוים וכו', עי"ש.

ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ג) וז"ל, ואמנם אמרו מכוונת לשון נקבה ולא אמר מכוון, רומז אל סוד עטרת, שכשם שיש יחוד בין יסודי אמ"ש שבי"ס, כן יש יחוד בין אמ"ש שבעטרה.

ועיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"ג) וז"ל, סוד אמ"ש עם אש"ם הוא (בגימט') מעש"ה מרכב"ה, המורה על הרכבת הכל, כמו ש"ם בש"ם (עולה כנ"ל), ז"ה בז"ה, יחוד זו"ן, אמ"ש - אש"ם.

ועוד. שכינה. ועיין מצרף השכל, וז"ל, ארבע מחנות שכינה, ר"ת אמ"ש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אמש שואה ומשואה. ופירש הרלב"ג (שם) וז"ל, הרודפים ארץ ציה ובאים אליה ורודפים מקום החשך שקראו אמש, ורודפים מקומות השוממים, ר"ל מקום המדבר, והם נקראים שואה ומשואה, עכ"ל. אמש, שם-א, לשון שממה. ועיין מצודות ציון (ישעיה, לז, כו) וז"ל, להשאות, ענין שממון, וכן אמש שואה ומשואה, עכ"ל. וכן אמש לילה שעבר, לילה - יללה, בכי העינים.

ועוד. שינה אחד מששים במיתה. ועיין בעל הטורים (בראשית, יט, לד) וז"ל, הצעירה הן שכבתי אמש, ס"ת למפרע שינה, לומר לך שישן ולא הרגיש בה.

ועוד. אמ"ש - שמא, לשון ספק, שורש לשבירה, שני צדדים.

עתיק

יעיין בגר"א (ספד"צ, פ"א) ג' הן מזלא דכליל ג' רישין דעתיקא בסוד אמ"ש כידוע, עכ"ל. בחינת גלגלתא אוריא ומוחא. ועיין בית עולמים (קלט, ע"א) וז"ל, ג' אמ"ש הם יסודין לכל האותיות, ולכן הוא ברדל"א, ג"ר, שהם שורש לכל האצילות.

ועוד. לית שמאלא בהאי עתיקא. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"ג, מ"ב) וז"ל, באמ"ש אין ראוי להזכיר זכר ונקבה. והנה סוד יו"ד עם ה"ו אין ראוי לומר בהם זכר ונקבה אע"פ שהם כח לאמ"ש. ועיין לשם (חלק הביאורים, שער טנת"א, פ"ו, אות יא) בהרחבה גדולה בביאור שורשי אמ"ש והתפשטותם. וכן שם בפרק ז' בהרחבה.

אריך

אורך, אור-ך. והיפוכו אמש, חשכה. עיין מצודות ציון (איוב, ל, ג) וז"ל, אמש, ר"ל חושך בחשכת הלילה, כמו ויכח אמש, עכ"ל. ובתיקון נקרא אורתא, בבחינת אור לי"ד בודקין את החמץ.

ועיין שפתי כהן (שמות, כה, יא) וז"ל, ודע כי שלשה כלים הם, ארון ושלחן ומנורה, סימן אמ"ש, עכ"ל. והיינו ארון, אור, אור-ך. שלחן שהיה בו אש לאפות הפת - ש. ומנורה, שמן משבעה משקים ששורשם מים - מ.

ועיין גר"א באדרת אליהו (בראשית, פ"א, פ"ה) וז"ל, ואור זה אש, נורא דליק. והן אמ"ש, ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים, ויהי אור, עכ"ל. והבן ששורש האור באויר, אור-י. והתפשטותו באש, נורא. ועיין בדבריו בתיקון י"א מתיקונים אחרונים וז"ל, אור הוא בסוד אויר, י-אור, כידוע. ורקיע מאש, וארץ ממים.

אבא

כתיב (בראשית, יט, לד) הן שכבתי אמש את אבי. וכן כתיב (שם, לא, כט) ואלהי אביכם אמש אמר אלי. ואמרו (ספ"י, פ"ג, מ"ב) ושלש אמות אמ"ש בעולם, רוח ומים ואש, ומהם נולדו אבות, שמהם נברא הכל. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ג) וז"ל, ג' שותפין (באדם), רמז לג' אמות אמ"ש, וקרא לרוח אלקים חיים, הקב"ה. ולמים אב. ולאש אם.

מילון ערכים בקבלה • אורא

שם, עכ"ל. וכן כתב שם (שער לט, דרוש י) וז"ל, וגם שם נמשך מדעת עליון דעתיק יומין הגנוז בגלגלתא דיליה, והוא נקרא אורא דכיא דבין קרומא למוחא, עכ"ל. (והבן שאורא דכיא הוא כמ"ש שם (שער כט, פ"ח, מ"ב) שהוא התפשטות הדעת מכח יסוד דנוק' המגיע עד החזה, ומשם ואילך אינו עצם הדעת אלא בחינת "אורא לבד ולא בחינת ממשי". ולכך הדעת חלק היסוד דדוכ' שבו מתלבש באורא ממש, וחלק הנוק' שבו בקרומא דאורא, ודו"ק). והדעת דעתיק מתפשט ונגלה בפה דא"א, כי קודם לכן הוא מכוסה ונעלם מכח הקרומא. עיין מבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ח). וכן בעץ חיים (שער יג, פ"ג, מ"ת). ובשער מאמרי רשב"י (פירוש האדי"ז) כתב וז"ל, והת"ת דעתיק מתלבש בקרומא דאורא דא"א, כי ההוא קרומא הוא כדמיון רקיע המבדיל בין מים למים, בין גלגלתא למוחא סתימאה אשר בתוכם חסד וגבורה דעתיק, ולכך הת"ת דעתיק המכריע בין חסד וגבורה דעתיק נתלבש בההוא קרומא דאורא, עכ"ל. ועיין מבוא שערים (ש"ג, ח"ב, פ"ג) וז"ל, ועיקר הארת עתיק בא"א, הוא בזה הדעת העומד לגו דהאי אורא, בין כתר וחכמה, תרין רישין דא"א כנ"ל בפ"א, להראות התרי רישין, ומכ"ש שאר תיקוני א"א, כי החסד שלו דעתיק המתלבש בכתר דא"א, נקרא גופא בערך הדעת דעתיק שהוא נשמה לכל הו"ק, עיי"ש.

ועיין ברמח"ל בקל"ח פתחי חכמה (פתח צט) וז"ל, דעת דעתיק גנוז באורא לצורך קשור ההנהגות וכו', עומד לקבל ענין מעשה דז"א בסוד ההנהגה של עתה, ומעביר אותם ע"י רדל"א אל שלמעלה, להיות נקבעים לנצחיות, עיי"ש בהרחבה יותר.

וכתב הרמח"ל (אדיר במרום, ד"ה בפלוגתא דשערי) וז"ל, עד דעת דעתיק המתלבש בא"א, עדיין נמשך בחינת האויר, ולכך הוא נקרא אורא. אבל מכאן ולהלאה מתחילין הדברים להתפשט (ובדקות זהו בקרום) בסוד אור-י (אותיות אור), וזה הענין נראה בפלגותא דשערי, ששם השערות מתחלקין מן האמצע אל הצדדין, עכ"ל. וכתב הגר"א (תיקון יא מתיקונים אחרונים) וז"ל, וענין אורא, הוא אור הגנוז שאינו מושג כלל כמו האור, עכ"ל. ובשיטת מהר"י סרוג יש שורש נוסף לאורא, אור קדמון. עיין עמק המלך (ש"ב, פרקים א-ב). ונובלות חכמה (עלה י"ט, ועלה ל"ו). ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

כתב בעץ חיים (שער יג, פ"ג, מ"ת) וז"ל, ואלו התרי רישין שהם כתר וחכמה דא"א, הנה הם בחינת גולגלתא ומוחא סתימאה דא"א, הנזכר באד"ז הנ"ל. ואמנם תרי רישין אלו, מתחלקים ונעשין תלת רישין מלבד הרישא עילאה דלא אתיידע (שהוא רישא דעתיק). אמנם השנים לבדם נחלקים ונעשין ג' רישין. וג' רישין אלו נקרא, גולגלתא, ומוחא, ואורא, הם למטה מהאי רדל"א וכו'. ובתוך הגולגלתא יש בתוכו בחינת מוח "סתום מאוד" מלבד מוחא סתימאה דא"א שהוא תחת י' דכתר. לכן המוח הזה עליון מאוד וסתום ונקרא בשם אורא עלאה, כנוצר בב' אדרות ובסד"צ. והאי אורא הוא בין גלגלתא לקרומא דחפ"א עליה דחכמה דמוחא סתימאה, ואתקרי בספד"צ בפ"ק קרומא דאורא דאזדכך, וכו' (ונהפך קרומא דאורא לאחד מתיקוני גלגלתא דא"א, תיקון שני, עיי"ש שיי"ג פ"ו, מ"ק), ולמטה ממנו יש בחינת חכמה דא"א הנקרא באדרא מ"ס. והנה המוח העליון ההוא שבכתר א"א הנקרא בשם אורא, אע"פ שבערך כתר עצמו הוא נקרא בשם מוח, עכ"ז הוא נעשה גלגלתא ממש בערך החכמה דא"א שהוא מ"ס דא"א, וע"כ גם המוח העליון ההוא הנקרא אורא, נקרא גם הוא רישא בערך החכמה מ"ס דא"א וכו', עכ"ל. ועיין רמח"ל בקל"ח פתחי חכמה (פתח צה) שביאר, בסוד ההנהגה חושבים ב' רישין, ועיקרו חסד, אולם בסוד הוצאת ז"א (קו אמצע) נעשה ג' רישין, עיי"ש.

וכתב שם בעץ חיים (שם, פ"ד, מ"ת) וז"ל, והנה הג' רישין הם בחינת נר"ן שבא"א, כי גולגלתא הוא נשמה, ואורא הוא רוח, וחכמה סתימאה היא נפש, עכ"ל. ובאורא מתלבש ת"ת דעתיק, כמ"ש שם (שם, שיי"ג, פ"ה, מ"ת). ויתר על כן מתלבש באורא דעת דעתיק, כמ"ש שם (שם, שם, פ"ו, מ"ק).

ובפרטות הת"ת מתלבש באורא, והדעת מתלבש בקרומא דאורא (ועיין רמח"ל באדיר במרום (ד"ה בחללא דגלגלתא) כי באורא זהו דעת דחיבור בין כתר וחכמה, ובקרומא הוא בסוד דעת דהבדלה בין כתר לחכמה, עיי"ש), כמ"ש שם וז"ל, ודע כי הנה מעתיק נמשכו נר"ן לא"א, ולכך נאצלו ונתלבשו ז"ת (דעתיק) בו כנ"ל, כי ה' אחרונה נקרא נפש, ו' רוח, אמנם הנשמה הוא מג"ר, ולרוב אורם אינם יכולים להתלבש בא"א, כי אם נשארה למעלה בסוד מקיף, לכן הוצרך להתלבש דעת שלו בא"א בסוד הנשמה, וז"ס שרמזתי לך אורא יתיב על האי קרומא דחפ"א על מוחא, כי הוא סוד הדעת המתגלה

[כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net](mailto:info@bilvavi.net)

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829